

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel: 684541
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070-275154

W E E K B L A D

22e jaargang nr. 11

=====
nadruk verboden.

=====
12 november 1977

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Ons onderwerp voor heden, bij het begin van het verenigingsjaar door u gekozen, draagt de titel:

D E M E N S E N D E R U I M T E
=====

En bij deze titel vraag ik mij af, welke benadering ik zal kiezen. Er zijn heel wat benaderingen mogelijk, tot de opmerking toe, dat er in uw land toch wel heel veel ruimte over moet zijn. Tenminste... wanneer je al dat gezwam in de ruimte hoort..

De vraag kan ook luiden, of een mens voldoende ruimte heeft om redelijk te leven. Waarop het antwoord zou moeten luiden, dat dit mogelijk nog het geval is, maar er toch wel enige bezwaren kleven aan de huidige cultuur en de ruimte, die de eenling daarin voor zich beschikbaar vindt.

Maar je kunt je ook af gaan vragen, wat wel de mogelijkheid van de mens is in verband met die grote ruimte buiten de aarde. En ik heb zo het gevoel, dat dit uw bedoeling was .. (ja, ja, ja) Wat u onmiddellijk bevestigt.

Laat ons dan allereerst vaststellen, dat de zon in een achterbuurt in het melkwegstelsel ligt. Daaromheen draaien wat planeten en op een van die planeten leven redelijke wezens.

In het begin, toen deze planeet nogal schaars bevolkt was met redelijke wezens, heeft zij nogal eens contact gehad met ruimtevaarders. Er zijn zelfs uit meer historische tijden nog allerhande gegevens beschikbaar en soms zelfs afbeeldingen, die je het recht geven te stellen, dat hier sprake moet zijn geweest van contacten met entiteiten, die niet van deze aarde stamden en waarschijnlijk ruimtevaarders geweest moeten zijn, wezens met een geheel andere cultuur en een geheel eigen beschaving.

Zo zijn er meerdere visioenen bekend, waaronder het

visioen van Ezechiël het bekendste schijnt te zijn, waarin beschrijvingen voorkomen, die aan ruimtevaarders doen denken. Daarnaast vinden wij in meerdere delen van de wereld afbeeldingen van goden, die volgens de overlevering van de zon, of uit de ruimte gekomen zouden zijn. Opvallend is, dat zij vaak zo worden afgebeeld, dat men zich met enige fantasie voor kan stellen, dat het hier gaat om mensen of wezens, die een soort ruimtepak hebben aangehad.

Zelfs verhalen als de verbanning uit het paradijs dragen de mogelijkheid tot dergelijke interpretaties met zich. Vanuit een kerkelijk standpunt stond tussen Adam en Eva en het paradijs natuurlijk een engel met een brandend zwaard. Maar je zou evenzeer kunnen denken aan een ruimtevaartuig, dat b.v. van traktetten gebruik maakte om te landen en daarbij vlammen veroorzaakte en mogelijk zelfs langdurig branden.

Indien men ook later de weg terug niet meer zou kunnen gaan - wat niet nadrukkelijk wordt vermeld, maar wel geïmpliceerd - is de veronderstelling zelfs niet zo dwaas, dat geland en opgestegen werd door middel van atoommotoren, zodat de omgeving van de landingsplaats mogelijk nog enige tijd radioactief besmet was.

Wanneer je van dergelijke gegevens uitgaat, kun je zelfs als mensberedeneren, dat er leven in de ruimte is geweest en ook nu waarschijnlijk nog bestaat. Maar in deze dagen is uw aarde reeds zo dicht bevolkt, dat iemand, die van buitenaf komt, de indruk zou moeten krijgen, dat er een bordje hangt met de vermelding "alleen nog staanplaatsen".

Een rol bij een afnemen van of zelfs het geheel verdwijnen van dergelijke contacten kan ook gelegen zijn in een voor de ruimtevaarders mogelijk nogal primitieve, maar toch reeds redelijk ver ontwikkelde technologie. Eenvoudig landen en iets onderzoeken wordt hierdoor veel moeilijker en in bepaalde gevallen zelfs onmogelijk, tenzij men tot een konfrontatie met de aardbewoners wil komen.

Het is daarom onredelijk aan te nemen, dat de aarde voortdurend bezocht wordt en voortdurend landingen plaats vinden. Wel kunt u aannemen, dat de aarde bij tussenpozen wordt gadeslagen. Volgens mij staat dit buiten enige twijfel vast.

Trouwens: het merendeel van de mensen heeft ook liever geen besef van het bestaan van of contact met wezens, die over grote afstanden door de ruimte hierheen kunnen komen, terwijl men zelf nog niet in staat is Mars te bereiken.

Zeker, er zijn mensen op de maan geweest. Maar veel verder komt men voorlopig nog niet. De mensen hebben wat gegevens over andere planeten weten te verkrijgen, o.m. middels ruimtesonden. De verkregen gegevens kunnen wetenschappelijk zonder veel moeite in de reeds bestaande theorieën worden ingepast. Zeker. De moeilijkheid blijft echter bestaan, dat niemand precies kan nagaan, of de gegevens, die men verkrijgt, algemeen geldend zijn, terwijl men evenmin kan bewijzen, dat de theorieën, die men opbouwde omtrent de mogelijkheid of onmogelijkheid van het bestaan van leven op andere planeten, wel juist zijn.

Deze behoefte, in eigen meerwaardigheid te geloven of zelfs in het uniek zijn van eigen levensvorm, brengt met zich mee, dat de mens alle ter beschikking komende gegevens zeer eenzijdig interpreteert en maar heel weinig weet en wil beseffen

van alles, wat zich in de ruimte werkelijk afspeelt.

Misleidend is ook het feit, dat alle erkende en ter beschikking komende gegevens omtrent de ruimte worden vertaald in de termen van een zuiver stoffelijke wetenschap. Waarbij men elke reeks van konstateringen zodanig probeert om te vormen en te interpreteren, dat zij passen bij hetgeen men reeds meent te weten.

Een enkele maal is er een doorbraak, zoals bij de ontdekking van en de poging om een antwoord te geven op de vraag: wat is ~~het~~ eigenlijk een quasar?

Daar het in de meeste gevallen echter niet komt tot een poging gegevens op eigen waarde alleen te beschouwen. Daarom meen ik terecht vast te kunnen stellen, dat de z.g. kennis van de mensen omtrent het wezen van de ruimte buiten het zonnestelsel alleen maar berust op theorieën, terwijl slechts een zeer beperkte kennis bestaat t.a.v. de werkelijke verhoudingen in de ruimte van het zonnestelsel zelf. Deze laatste kennis is echter tenminste deels op werkelijke waarnemingen en feiten gebaseerd.

Een vraag, die vaak wordt gesteld, luidt: kan de mens binnen afzienbare tijd de ruimte ingaan? Het antwoord luidt, dat een dergelijke mogelijkheid alleen dan zal kunnen bestaan, wanneer de mensheid komt tot het ontwikkelen van een aandrijving, die in staat is de lichtsnelheid te overtreffen. De enige andere mogelijkheid om de ruimte te betreden en werkelijk te onderzoeken zou liggen in een z.g. generatieschip: een voertuig van zeer grote omvang, gebouwd buiten de werking van de volle aardse zwaartekracht en in staat om een gehele leefgemeenschap met eigen cultuur, ontspanning, lichaamssoefeningsruimten, flora enz. te bevatten.

Mogelijk is dit laatste binnenkort mogelijk wel, maar interessant is het in feite niet, omdat men nog niet weet, waar men heen zou kunnen gaan. Indien men zou weten, dat een bepaalde ster bewoonbare planeten heeft, is het denkbaar, dat men de grote inspanningen zou willen doen.

Maar een mens is op het ogenblik nog niet eens in staat om met zekerheid vast te stellen, welke sterren wel en welke geen planeten hebben. Hoogstens kan men op grond van bepaalde verschijnselen bij niet al te ver verwijderde sterren stellen, dat het aannemenlijk is, dat zij planeten hebben. Waarbij men niet kan zeggen, hoeveel dit er mogelijk zouden zijn en zeker geen enkel beeld kan ontwerpen van de toestand, die op die verschillende planeten zou kunnen bestaan.

Er is dus weinig of geen aanleiding om dergelijke grote en gevaarlijke experimenten te doen. De mens, die de ruimte tussen de sterren wil betreden, zal nog wel een hele tijd op een mogelijkheid daartoe kunnen wachten.

Trouwens, de aandrijvingen, waarover de mensen tot op heden beschikken, zijn ~~ook~~ voor verre tochten ook niet bepaald geschikt. Een raketaandrijving kan aardig zijn, maar vergt grote hoeveelheden drijfstof, terwijl men al zeer grote hoeveelheden daarvan nodig zou hebben om alleen maar geheel los te komen uit het zonnestelsel.

Want werkelijke ruimtevaart vergt niet alleen, dat men zich los zal kunnen maken van de aarde, maar ook, dat men zich los zal kunnen maken van de velden en krachten, die in het zonnestelsel tussen de planeten bestaan.

Ik meen niet, dat men met de tot op heden ontwikkelde

vormen van aandrijving iets dergelijks zou kunnen bereiken. Zeker, een plasmator van bepaalde konstruktie zou mogelijk voldoende energie voor een ontsnapping kunnen opleveren. Maar eerst wanneer men beschikt over 'n implosiemotor op atomaire basis zou een terugkeren niet geheel onwaarschijnlijk meer zijn.

Toch moet ik opmerken, dat, om je in het al met een redelijke snelheid beheerst te bewegen, zelfs wanneer je onder de lichtsnelheid wilt blijven, een magnetische motor met daarnaast een andere stuwmotor noodzakelijk zijn.

Zolang het bestaan van dergelijke krachtbronnen nog fantasie is, zal de mens in de ruimte niet ver komen. En volgens mij impliceert dit, dat zelfs het door mensen bereiken van de planeten binnen het zonnestelsel nog een behoorlijk aantal jaren van u af ligt.

Over rond 20 jaren zou men theoretisch over een voertuig kunnen beschikken n, waarin men een gezelschap van 4 of ten hoogste personen een reisje kan laten maken naar Venus of Mars en met enkele aanpassingen mogelijk zelfs binnen 30 jaren een reisje naar b.v. de manen van Jupiter. Maar veel verder zal men de eerste paar eeuwen wel niet komen.

Komen er wezens vanuit de ruimte mogelijk naar de aarde toe? Ook deze vraag wordt vaak gehoord. Opvallend daarbij is wel, dat de mensen, die hierover spreken, er van uit schijnen te gaan, dat iemand, die technisch verder is, ook op elk ander terrein veel verder moet zijn dan de mensheid.

Wanneer je de mensen hoort, die zich in het bijzonder plegen te wijden aan Ufonen e.d., schijnen zij maar al te vaak in de veronderstelling te verkeren, dat mensen, die de ruimte kunnen overwinnen, zo edel en hoogstaand moeten zijn, zo onzelfzuchtig ook, dat zij wel naar de aarde toe moeten komen om haar van haar eigen fouten te bevrijden.

Voor enkelingen is een dergelijke houding mogelijk nog denkbaar. Maar zeker kun je een dergelijke instelling niet verwachten bij de bevolkingen van een aantal planeten. Kijk maar eens naar de mens. Je zult ontdekken, dat hij vaak allerhande theorieën heeft, maar dat hij daarachter veelal ondanks zijn beweringen wel zeer zelfzuchtig opereert.

Hoe komt men er toe te veronderstellen, dat in andere beschavingen dergelijke aspecten - zij het aangepast aan de daar heersende levensvormen - geen rol zou spelen? De enige mogelijkheid, dat eigenbelang grotendeels bij de individuen wordt uitgeschakeld zou optreden, wanneer wij met een soort korfmentaliteit te maken krijgen, met b.v. een soort bijen of mierenvolk. Waarbij men over het hoofd ziet, dat een dergelijke eenheid gelijktijdig een afwijzing van alle vreemde niet nuttige rassen blijkt in te houden.

Nu is het volgens mij wel degelijk denkbaar, dat insectiode gemeenschappen een hoge, mogelijk ook technisch hoogstaande beschavingsvorm bereiken. De bijen op aarde maken wel duidelijk, dat ook insecten bepaalde technieken kunnen ontwikkelen.

Indien wij aannemen, dat een soortgelijk volk uit de ruimte voldoende manipulatieve mogelijkheden bezit om tot ruimtevaart te komen, zo lijkt het mij toch wel de vraag, of een dergelijk volk ooit in staat zou zijn de menselijke mentaliteit en wijze van leven te begrijpen.

Vergeet niet, dat bij dergelijke volkeren het individu zich gedraagt als verlengstuk van het geheel, terwijl individuele drijfveren bij de mens gedragsbepalend zijn en in de gemeenschap een overheersende rol spelen.

Ik meen, dat het onjuist zou zijn te redeneren vanuit 'n ruimtebeschaving, die onzelfzuchtig is. Wanneer er al ruimtevaarders naar de aarde komen, zo zal dit voornamelijk geschieden, omdat zij behoefte hebben aan of nut menen te kunnen hebben van stoffen enz., die op aarde verworven kunnen worden.

Vanuit de geest is aantoonbaar, dat de bezoeken, die vanuit de ruimte aan de aarde werden gebracht in de laatste tijd, allen voornamelijk ten doel hadden water in te nemen. Waarbij men kennelijk de voorkeur pleegt te geven aan zeewater. De meeste contacten vinden dan ook op de oceanen plaats. Opvallend hierbij is, dat dit water in de meeste gevallen voornamelijk als een reactiemassa gebruikt werd bij het verlaten van het zonnestelsel. Tanken dus, meer niet.

Wat zouden de ruimtemensen zoeken, wanneer zij op aarde komen? Iets, wat voor hen de moeite waard is. Vraag u dan even af, welke lasten de moeite waard zijn om met hoge kosten over zeer grote afstanden en gedurende lange reizen, mee te nemen. Vergeet daarbij niet, dat een lading, die men over vele lichtjaren moet verplaatsen, niet al te veel ruimte mag innemen. Zij mag ook niet te zwaar zijn. Kortom: de lading mag nooit te hoge eisen stellen aan de voortbewegingsmogelijkheden en aan de leefruimte, die voor een dergelijke tocht noodzakelijk is.

De beste handelswaar zou dus bestaan uit denkbeelden en mogelijk kultuurgoederen. Ik kan mij voorstellen, dat iemand van Vegel hier ergens landt en tot zijn schip zendt: Ik heb eindelijk iets gevonden, dat de moeite van het meenemen waard is: de komische werken van Sartre. Wanneer wij die vertalen, zijn zij grandioos. Want een dergelijk wezen beziet natuurlijk de inhoud van die verhalen op een heel andere wijze dan de mensen.

Voorstelbaar is zo iets voor mij nog wel, maar toch vraag ik mij af, of dit ooit werkelijk zou kunnen voorkomen. Want cultuur is iets, wat zeer eigen is. De meesten van u zijn niet eens in staat muziek uit Azië, die een ander ritme en toonstelsel heeft, de waarderen. Volgens mij zullen er niet veel volkeren bestaan, die waardering op kunnen brengen voor denkwijzen, die niet alleen een geheel ander punt van uitgang hebben, maar ook in verwoording een geheel ander ritme blijken te bezitten dan bij hen gebruikelijk is.

Volgens mij is de kans, dat ruimtevaarders door dergelijke mogelijkheden tot de aarde worden aangetrokken gering, zelfs indien de aarde mogelijk wel enkele geniën kan voortbrengen, die zo universeel denken, dat hun denkwijzen ook voor geheel andere beschavingen attractief kunnen zijn. Maar in dergelijke gevallen is de kans weer groot, dat zij op aarde niet als geniën erkend zullen worden.

Soms verwacht men een optreden van en ingrijpen door volkeren uit de ruimte als gevolg van een zendingsmentaliteit. Een soort missionarissen dus. Indien dit al mogelijk zou zijn, zo is het nog de vraag, of dit voor de aarde een voordeel zou betekenen.

U weet het allemaal: een missionaris trekt niet alleen

uit om zijn geloof te verkondigen, maar probeert gelijktijdig zijn eigen moraal, techniek, handelwijzen, over te dragen aan de volkeren, die hij in zijn hart toch als dwaas, bijgelovig, onderontwikkeld en heidens beschouwt. Ook al zal hij hen dit niet zeggen, maar eerder stellen: Ik heb groot respect voor jullie volk en jullie leefwijze, maar de goden, die jullie aanbidden, zijn geen echte goden, de denkbeelden, die jullie koesteren, zijn geen reële denkbeelden, jullie technieken zijn onbeholpen en jullie gebruiken dom en in strijd met de wil van de ware God.

Toch is deze reden voor een bezoeken van of beïnvloeden van de aarde en haar ontwikkelingen een van de weinige, die volgens mij zouden kunnen gelden. Er zijn inderdaad enkele rassen in het Melkwegstelsel, die een hoge filosofische ontwikkeling hebben.

Wezens overigens, die zich ook sterk bezig plegen te houden met vele zaken, die voor u nog onder occultisme vallen. Velen van hen zijn uitstekende telepaten en hebben soms ook nog andere mogelijkheden van de psyche tot grote hoogte ontwikkeld.

Ik kan mij voorstellen, dat leden van een dergelijk volk besluiten de aarde te gaan bekeren. Maar zij zullen zelf beseffen, dat dit niet te bereiken is door persoonlijk naar die aarde toe te gaan. Zeker wanneer zij goede telepaten zijn, is het eerder denkbaar, dat zij telepatisch contact proberen op te nemen en eventueel ook met suggestieve technieken aan het werk gaan.

Zo bezien is er vanuit de ruimte niet al te veel te verwachten. Zelfs wanneer een zending zijn boodschappen aan de mensen weet door te geven, blijft het een grote vraag, of dezen wel goed begrepen kunnen worden. En zelfs, wanneer het mogelijk is de boodschappen geheel juist te begrijpen, blijft nog altijd de vraag bestaan, of er praktisch iets aan gedaan kan worden met de middelen en in de maatschappij, die de mensen nu hebben opgebouwd.

Om een heel eenvoudig voorbeeld te geven: Mensen kennen alleen voortplanting door celledeling en middels twee sexen. Toch is het denkbaar, dat elders ontwikkelingen plaats vonden, waarbij die voortplanting 3,4, zelfs 5 verschillende "sexen" in samenwerking vergt.

Het zal duidelijk zijn, dat een dergelijk ras een geheel andere visie zal hebben op wat goed is en niet. Wanneer een zending van een dergelijk ras zijn eigen visie op aarde uitdrukt en u deze wilt omzetten in een nieuwe moraliteit voor uw eigen, op twee sexen gebaseerd systeem, komt u nergens terecht. Moeilijkheden te over dus.

Mogelijk moeten wij ons eens afvragen, wat er buiten de mensen aan bewust leven in de ruimte kan bestaan. Wij moeten dan allereerst konkluderen, dat er zeer vele planeten in de ruimte moeten zijn. Zelfs indien elke honderste ster planeten heeft en elders 100 sterren met planeten slechts een enkele planeet voortbrengen, waarop bewust leven kan bestaan, zo zal het in het al nog een drukte van jewelste zijn.

Stel, dat al die culturen en beschavingen actief zijn. Dan zullen zij toch in sterk verschillende omgevingen bestaan, andere levensprocessen kennen enz. Maar is het denkbaar, dat zij nieuwsgierig zijn en tekens in de ruimte zenden, ook naar de aarde?

Denkbaar is dit wel. Maar het ontvangen van dergelijke tekens zal toch tamelijk moeilijk zijn. Grote tekens aanbrengen op een planeet, zoals men wel doet op het dak van gebouwen van een vliegveld? Dat is alleen aardig voor iemand, die in de buurt is of kunt overvliegen. Dat dergelijke zaken succes hebben, is erg onwaarschijnlijk.

Uitzendingen dan van b.v. radio? Succes is onwaarschijnlijk. Om werkelijk grote afstanden te overbruggen heb je een scherp gebundeld signaal nodig, terwijl het altijd nog onwaarschijnlijk blijft, dat iemand een bij het uitgezonden signaal passend ontvang apparaat heeft. Voorbeeld: u gebruikt a.m. en de ander f.m. Resultaat: u ontvangt de ander niet. Zou de zending van de ander zeer sterk zijn, dan zegt u alleen maar: Waar komt die storing vandaan?

Voor grote afstanden en een bepaald doel zou Lasersignaal nog het beste werken. Je signalen zullen mogelijk aankomen. Maar kan iemand dezen ook opvangen? Mogelijk worden de impulsen wel gezien, maar hoe kan de ander weten, wat zij betekenen? De tijd, die tussen signaal, ontvangst en antwoord in het gunstigste geval zouden verlopen, bedraagt jaren. Even snel uitleggen met getallen enz. is dus ook niet bepaald eenvoudig mogelijk.

Bovenal: zal men beseffen, dat dit door denkende wezens afgegeven signalen zijn? Het volgende is werkelijk gebeurd. Met een van de grote radiotelescopen werden ruissignalen opgevangen uit een bepaald deel van de ruimte. Sterkte van de ruis varieerde zó, dat men eerst één, daarna twee, daarna drie versterkingen van ruis hoorde, gescheiden door langere tussenposen. Men heeft toen zelfs openlijk verondersteld, dat er iemand aan het seinen was. Maar na enige tijd vielen deze signalen stil. Waarop men aannam, dat sprake was van een toevalligheid.

Meermalen heeft men dergelijke signalen geregistreerd. Het was niet mogelijk te zeggen, dat zij van een bepaalde ster kwamen en schenen eerder te komen uit materiewolken in het al. Nu neemt men als verklaring aan, dat in of achter deze wolken zich quasars bevinden.

Kort en goed: signalen kunnen er wel zijn, maar je zult ze gemeenlijk niet kunnen ontvangen en zelfs dan is het de vraag, of je ze als zodanig zult erkennen. Trouwens, voor werkelijke communicatie komen dergelijke contacten volgens mij niet in aanmerking, gezien de grote vertraging door afstand. Zelfs in contacten met de maan komen reeds vertragingen van vele seconden voor, wanneer men onmiddellijk na ontvangst van een signaal reageert. Reken eens om, wat dit gaat betekenen, wanneer de afstand vele lichtjaren bedraagt. Vermeningvuldig de afstand in lichtjaren met 2 en je hebt de snelst mogelijke reactietijd.

Kontakten over dergelijke afstanden zijn dus in feite alleen denkbaar, wanneer beide partijen beschikken over een apparatuur, die signalen kan overbrengen met een snelheid, die schijnbaar die van licht vele malen overtreft. Op aarde bestaat tot op heden geen enkel systeem, waarmee dergelijke signalen zouden kunnen worden ontvangen. Ook wanneer nevenverschijnselen mogelijk reeds wel registreerbaar zijn, is door vaagheid een begripen onwaarschijnlijk en antwoorden alsnog onmogelijk.

Ruimteverende volkeren onderling zullen een dergelijk

systeem onderling waarschijnlijk wel kennen en daarbij gebruik maken van bepaalde magnetische verschijnselen, die zij ook voor hun aandrijving plegen te gebruiken. Maar de mens heeft daaraan niets.

Vraagt men zich af, wat de ruimtemensen voor beschavingen zullen kennen, dan zijn er op aarde mensen, die beweren met ruimtevaarders gesproken te hebben en mooie beschrijvingen geven. Het wonderlijke hierbij is echter dan wel, dat de zaken, die men op die andere planeet heeft uitgevonden, kennelijk overeenstemmen met denkbeelden, die op aarde reeds bestonden, voor van dit gestelde contact sprake was. Uit enkele hierover geschreven boeken wordt duidelijk, dat de ruimtevolkeren een architectuur kennen, die hier al op de tekentafels staat, maar nog niet tot uitvoering werd gebracht. Verkeersregelingen, die men daar kent, blijken overeen te komen met plannen en wensen, die men op aarde reeds enige tijd koestert. Voor mij reden om te zeggen, dat deze beschrijvingen nooit op de werkelijkheid gebaseerd kunnen zijn, daar een dergelijke dupliciteit van ontwikkeling op vele punten te onwaarschijnlijk is.

Je kunt stellen, dat op elke planeet in overeenstemming met de daar bestaande omstandigheden afwijkende ontwikkelingen voor zullen komen. Waar mensen zijn, zal een relatie van het menselijke leven met de omgeving altijd blijven bestaan, maar de vorm, die een dergelijk contact aanneemt zal zeer waarschijnlijk sterk van het menselijke verschillen. Kortom: de z.g. gegevens omtrent andere planeten en hun bewoners zijn op zijn minst genomen zeer twijfelachtig te noemen.

Als geest kun je in de ruimte wel het een en ander waarnemen en zelfs zaken ontdekken, die voor de mensen onbekend of vreemd zijn. Om u een voorbeeld te geven: de kern van een quasar is altijd weer een zon, die haar omvang bij behoud van massa zodanig verkleind heeft, dat haar veld een buiging in de ruimte, altans van alle licht, veroorzaakt. Dit zijn ook de zwarte gaten. Wonderlijk is, dat in een andere reeks van dimensies die zon nog normaal actief is en er planeten bestaan, die in uw continuüm niet meer bestaan, nog een werkelijkheid.

Als geest heb je niet te maken met ruimtelijke verschijnselen volgens uw normen, maar met vele mogelijkheden van bestaan op energetische basis. Waarbij deze energie onder omstandigheden een verschuiving van dimensie tot stand schijnt te brengen. Hiermede valt voor de geest de mogelijkheid een redelijk en menselijk controleerbaar beeld te geven van alles, wat in de ruimte bestaat, in feite weg.

Over de ruimte kan ik u alleen het volgende zeggen: Zij is niet ledig. Er komen vele verschijnselen in voor als b.v. magnetische stormen, protonenstormen, stofwolken van verschillende dichtheid e.d. Opgemerkt zij, dat de meeste wolken een dichtheid hebben van 3 à 4 moleculen per km^3 , terwijl zij zijn opgebouwd uit een en hetzelfde element. Stofwolken, waarin meer elementen voorkomen, zijn zeer zeldzaam.

In de ruimte blijkt verder een reeks lichtdrukstromingen te bestaan. Zoals er in een oceaan stromen van water in verschillende temperaturen bestaan, zo blijken er lichtdrukstromingen te bestaan in de ruimte. Zij schijnen voornamelijk te worden bepaald en veroorzaakt door kleine, superhete sterren,

die soms in grotere aantallen betrekkelijk dicht bijeen voorkomen. Een deel van hun uitstraling schijnt zo intens en snel te zijn, dat materiedeeltjes en trillingen, die hierin terecht komen, hierdoor worden afgebogen, dus een beetje worden "meegevoerd".

Wat betekent, dat in materiewolken hierdoor vreemde veranderingen kunnen plaats vinden. Om een voorbeeld te geven: een komeet, die in een dergelijke straling terecht komt, wijzigt niet alleen de stand van de staart, maar ook de massaverhouding tussen mantel en kern. In vele gevallen schijnt de kernmassa toegenomen te zijn, wanneer eindelijk de stroom wordt verlaten.

Maar hierop doorgaan zou hier zinloos zijn. Wij hebben in ieder geval te maken met een heelal, waarin de ruimte niet werkelijk leeg is, maar van alles kan bestaan. Het merendeel van die zaken zijn echter voor de mens met zijn huidig instrumentarium, mogelijkheden en waarnemingsvermogen nog niet te onderscheiden. Zelfs wanneer de mens ontdekt, dat dergelijke zaken bestaan, zal hij hun betekenis m.i. niet kunnen overzien voor hij zelf in grotere tochten door de ruimte de nodige ervaring heeft opgedaan.

Veel van hetgeen in de ruimte bestaat, is op aarde, zoals kenbaar, niet te meten. Velden en stormen in de ruimte kunnen aansprakelijk zijn voor versnelling of vertraging van signalen, maar ook van licht. De stormen en krachtvelden hebben vaak een levensduur van meerdere eeuwen en een verplaatsingsnelheid van ongeveer $4/5$ lichtsnelheid.

Het is duidelijk, dat ook dit een juist beeld van het al en van de ruimte bij de mens aanmerkelijk kan vervalsen, zeker, wanneer het merendeel van de waarnemingen binnen de tijd, waarin een dergelijke storm optreedt, valt.

Zo bezien geloof ik nu te mogen stellen, dat de ruimte voor de mens in feite nog een raadsel is. En ons onderwerp draagt de titel "mens en ruimte".

Nu is het denkbaar, dat een mens in het voertuig van een ander ras - mits dit ook oxygeenademers zijn - een reis door de ruimte maakt. De vraag blijft natuurlijk, of een mens de psychische belastingen, die in een dergelijk geval op zullen treden, zou kunnen verwerken. In 9 van de 10 gevallen zal dit niet het geval zijn en in het ene resterende geval zullen bepaalde delen uit de bewuste herinnering verdrongen worden. Zodat je aan de getuigenis van dergelijke mensen ook niet veel zou hebben, gesteld, dat dit geval zich voordoet en de mens in kwestie mentaal gezond op aarde terugkeert.

Ook hier weer: de mens moet van en uit de ruimte voorlopig maar niet al te veel verwachten. Wat de mens in verband met de ruimte dan wel ontdekken of beleven zal? Ik heb ook hierover enige gegevens.

De mogelijkheid is ontstaan onderzoeksatellieten in een baan buiten de aardatmosfeer in omloop te brengen, waarbij een zeer gevarieerd instrumentarium gehanteerd kan worden. De kans wordt hierdoor groter, dat signalen uit de ruimte ontvangen worden en verschijnselen worden geregistreerd. Contact van bescheiden aard met ander leven in de ruimte is volgens mij reeds in de komende 50 jaren zeker denkbaar.

Landingen van ruimtevaarders op aarde lijken mij ook in deze periode niet erg waarschijnlijk, hoewel niet geheel onmogelijk.

Telepathische kontakten met de aarde van enige afstand zijn volgens mij alleen denkbaar, wanneer er van een psi-versterker gebruik wordt gemaakt. Een psiversterker veronderstelt weer een materiële basis, zodat dergelijke kontakten wel periodiek, maar niet continu denkbaar zijn.

Kan de mens erkennen, dat er elders leven bestaat? Wat lagere levensvormen betreft, is dit op korte termijn inderdaad denkbaar, want dergelijke levensvormen bestaan inderdaad in uw eigen zonnestelsel, zowel op Mars als op Venus. Zelfs op Jupiter komt een levensvorm voor, die echter wel heel sterk afwijkt van alles, wat u als zodanig kent.

Hogere levensvormen zijn een andere vraag. Wanneer een hogere levensvorm planeet-gebonden en aan de planeet eigen zijn, zou je ook die op de duur wel moeten ontmoeten. Maar wanneer het gaat om wezens, die niet planeet-eigen en niet planeet-gebonden zijn, b.v. ruimtevaarders van buitenaf, die er een basis gevestigd hebben, wanneer een mens in de buurt komt, zo is het heel goed voorstelbaar, dat dezen er niet voor voelen om ontdekt te worden. Een technische beschaving, die ruimtevaart kent, beschikt ook wel over de middelen om alle sporen van eigen aanwezigheid dermate uit te wissen, dat een zeer langdurig en nauwkeurig onderzoek noodzakelijk zou zijn om te kunnen konstateren dat zij er geweest kunnen zijn. Dit geldt zelfs voor uw maan, waar een dergelijke basis heeft bestaan.

Kort en goed, van ruimtevaart zal de mens voorlopig wel niet al te veel bemerken, met mogelijke uitzondering van enkele telepathische kontakten en niet begrepen signalen. Wat de vraag laat bestaan, of de mens binnen afzienbare tijd de ruimte in zal gaan. Wanneer je alle nutteloze woorden, die door politici worden gesproken op aarde als aandrijving zouden kunnen gebruiken, zou men onmiddellijk kunnen vertrekken en het oneindige in kunnen vluchten. Maar voor de rest geldt:

De aarde en dus de mensheid is op het ogenblik niet in staat op korte termijn technieken te ontwikkelen en dermate grote reserves aan materialen en arbeidsvermogen op te brengen, dat kan worden aangenomen, dat men de enorme stoffelijke en wetenschappelijke prestatie kan volbrengen, waardoor zelfs maar een ruimtevaart met grotere vaartuigen binnen eigen zonnestelsel binnen redelijke tijd mogelijk wordt.

Voorlopig blijft het met wat prestige-onderzoekingen, waarvan het merendeel door mechanismen zonder menselijke gezellen wordt volbracht. Wat dan weer voert tot foute gegevens. Dit omdat een zeer plaatselijk onderzoek als beslissend wordt beschouwd voor een groot gebied.

Voorbeeld: 2 sonde s bezweken door hitte bij landingen op Venus. De eerste echter, die onmiddellijk zijn signalen staakte na een zeer hoge temperatuur gemeld te hebben, kwam in een vulkaan terecht. Gezien de omstandigheden was de aangegeven temperatuur zeker niet de hoogste, die het voertuig onderging.

De tweede sonde kwam op een hellende vlakte terecht en werd getroffen door een soort banjir van hete modder. Hierdoor ontstonden fouten in de apparaten en werd na korte tijd eveneens het geven van signalen gestaakt.

Waaruit moge blijken, dat volgens mij op Venus zowel vulkanisme als water of vloeistof voorkomen. Of mensen daar zouden kunnen leven?

Met zeer goede isoaltie in een kunstmatig milieu is dit denkbaar, anders niet. Maar er zijn organismen denkbaar, die de ook feitelijk hoge temperaturen kunnen verdragen, ja, zelfs nodig hebben om te kunnen bestaan. Een aardse oerwoudwereld als landschap van Venus voor te stellen, is echter kolder.

Eerst zullen er mensen op deze planeet moeten landen, voor zij kunnen weten, wat mogelijk is en niet. De vraag is echter, of de mensen de moed en de lust nog zullen hebben hier te landen, nu zij menen in een steriele duivelskookpot terecht te komen.

Bij dit alles wil ik u er aan herinneren, dat de aarde op het ogenblik zo druk bezig is met machtsvertoon, dat het erg moeilijk wordt de kosten voor zelfs zeer eenvoudige ruimtevaartuigen op te brengen. Iets, wat de Usa al bemerkt heeft en waartegen de Nasa al heeft geprotesteerd, zoals u zoudt kunnen weten.

Ook al gaat het om het in omloop brengen van satellieten en het zenden van de eenvoudigste sonden naar dichtbijzijnde planeten, blijken de kosten al feitelijk te hoog in deze dagen. Natuurlijk, wanneer de gehele wereld opeens op zou houden met het produceren van wapens en alle daarvoor bestemde materialen, vindingrijkheid, werkkraft en gelden zou gaan gebruiken om de ruimtevaart te bevorderen, is het denkbaar, dat men binnen 15 jaren reeds over een ruimtevaartuig kan beschikken, dat niet verloren gaat, maar waarmee je steeds weer reizen kunt maken. Zolang er echter hierbij geen economische en financiële belangen van grote omvang genoeid zijn en het resultaat in feite neerkomt op een demonstratie van eigen meerwaardigheid en macht, komt er niet veel van terecht. Zolang mensen de ruimtevaart benaderen als een soort politiek prestigeproject zie ik er niet te veel van komen.

Heeft de ruimte voor de mensen werkelijke betekenis? Volgens het menselijke begrip op het ogenblik zeker niet. De mensen begrijpen veel te weinig van alles, wat zich in de ruimte afspeelt om zelfs naar te beseffen, dat hetgeen wij zeggen over kosmische stromingen en stralingen, reëel is en niet gebaseerd is op hokus pokus of zuiver geestelijke waarden. Zodat zelfs hetgeen wij zeggen over invloeden in vele gevallen geheel afhangt van feitelijke stromingen en situaties in het Al rond u.

De mens zou zijn eigen benadering, maar ook zijn wijze van denken moeten wijzigen, om meer begrip te krijgen voor de werkelijkheid buiten de aarde. Ik ben van mening, dat empirisch denken hierbij van het grootste belang is. Men dient zich niet af te vragen, in welke theorie een bepaald verschijnsel zou kunnen passen, maar dient zich eerder af te vragen: is het mogelijk, zoals ik het waarneem en zo ja, hoe? Waarna men moet trachten zijn stellingen met bewijzen te onderstrepen. Deze benadering zou de mens helpen de ruimte beter te begrijpen en daarin ook verder weg te komen.

Maar is een dergelijke benadering wel mogelijk voor een mensheid, die door theoretici wordt gedictieerd? Want het zijn vooral de theoretici, die u vertellen, wat b.v. economisch juist dient te zijn en wat wetenschappelijk juist en aanvaardbaar mag heten en wat niet.

Er zijn nog steeds heel wat mensen, die hun geloof als

uitgangspunt gebruiken en alle feiten hergroeperen, tot zij daarin schijnen te passen, zonder zich af te vragen, of zij daarmee de feiten geen geweld aandoen.

Meent u werkelijk, dat een mensheid, die in meerderheid nog steeds zo reageert, in staat is het wezen van de ruimte werkelijk te begrijpen en haar door vele offers te veroveren? Ik geloof het niet.

Mijn inleiding besluitende wil ik dan stellen: Zeker, de mens leeft in de ruimte. De aarde draait door de ruimte en alle fenomenen, die u buiten de aarde waarneemt, zijn verbonden met de ruimte. Alle invloeden, die u van buitenaf bereiken tot de invloeden toe, die u op proefondervindelijke wijze astrologisch weet te berekenen en te verklaren, zijn werkingen vanuit de ruimte, maar voor u in hun wezen nog niet feitelijk kenbaar.

De mens is zich niet voldoende bewust van de ruimte en van zichzelf. Dit betekent, dat de mensheid voorlopig nog wel niet zal komen tot een benadering van die ruimte, waarbij men ver buiten eigen wereld zal kunnen werken, waar zal kunnen nemen en ontdekkingen zal kunnen doen.

Zelfs tot het ogenblik, waarop de aarde rijp zal zijn voor openlijke contacten met de vele reizigers door die ruimte, die andere planeten als vaderland kennen, zal, naar ik vrees, nog heel wat tijd moeten verlopen.

Hebt u nu vragen en commentaar?

x Hoe kan een geest meer waarnemen dan een mens?

- In de eerste plaats: voor de geest is ruimte niet gelijk met afstand, maar met mogelijkheid tot gekoncentreerd beseffen. Het beseffen van een punt in de ruimte betekent voor een geest gelijktijdig: ter plaatse zijn en waarnemen met geestelijke zintuigen.

De waarnemingsmogelijkheid is voor de geest beter. Maar de geest, die op aarde heeft geleefd, zal toch daarbij referentiewaarden hanteren, die ook in de mensheid wel bestaan, omdat de eigen herinnering aan stoffelijke relaties en vormen de beelden bepaalt, waarin men het geestelijk besepte vertaalt.

Wel heeft de geest hierbij het voordeel, dat zij, door haar leven in een wereld, waarin gedachten vormen betekenen, gevoeliger is geworden voor afwijkende verschijnselen en minder geneigd zal zijn om alles, wat niet past in een vooropgezet wereldbeeld, in twijfel te trekken. De geest zal daarom vele verschijnselen niet alleen gemakkelijker registreren, maar ook dezen op eenvoudiger wijze in weten te voegen binnen het kader van het voordien besepte. Hierdoor heeft zij eveneens meer mogelijkheden tot waarnemen.

x Speelt tijd in het ruimtebegrip wel een zo grote rol, dat u terecht kunt zeggen, dat de mensheid nog wel een lange tijd nodig zal hebben? De mens kan toch een bewustzijnsverruiming beleven, waardoor hij een beter begrip krijgt voor de vele dimensies, die met dit alles te maken hebben?

- Mooi gezegd. Maar wanneer je spreekt over de mens, zoals deze nu op aarde leeft en de ruimte, zoals hij die nu kan beseffen en tracht te benaderen, is het gestelde, hoezeer het mogelijk geestelijk waar en doeltreffend kan zijn, gezwan in de ruimte.

Ik wil u niet beledigen. Maar sprekende over de mens en de ruimte spraken wij over de stoffelijke mens en de ruimte.

Daarvoor geldt het door mij gesteld geheel. Indien de mens geestelijk al in staat is die ruimte in te gaan en te beleven, zo zal hij toch niet in staat zijn voldoende van de zo verworven gegevens op aanvaardbare wijze in stoffelijke termen om te zetten, om tot een redelijk aanvaardbaar beeld van de ruimte te komen, zeker niet een beeld, dat geen grove vervalsing van de werkelijkheid betekent.

De geestelijke waarnemingen in de ruimte zullen slechts bij uitzondering en dan zelfs nog alleen in visionaire termen omschreven kunnen worden, waarbij de kennis van de mensheid omtrent de ruimte dus beperkt blijft, als zij was.

Dit kan schadelijk zijn, omdat de mens, die de neiging heeft visioenen te beleven en uit te drukken, eveneens de neiging vertoont dezen te interpreteren volgens de termen van zijn eigen denken en voorkeuren. Met als gevolg, dat men gemeenlijk tot averechtse en verkeerde konklusies komt. De Openbaring van Johannes is een mooi voorbeeld van deze neiging. Wanneer je ziet, wat de mensen daar allemaal uit willen lezen

x Er wordt beweerd, dat de bijen van Venus naar de aarde zijn gekomen voor een verdere ontwikkeling.....

- Dit is onredelijk. Bijen zijn een insektenyolk. De insekten hebben zich op de aarde ontwikkeld en wij kunnen de fasen, waarin dit gebeurt, voor een groot deel volgen. Te stellen, dat er opeens bijen op aarde zouden zijn gekomen, impliceert een verwaarlozen van vele gekonstateerde overblijfselen en ontwikkelingen.

Ook de stelling, dat Venus zijn ontwikkeling reeds achter de rug zou hebben, klinkt mij boud in de oren. Venus staat het dichtste bij de zon en is dus altijd warmer geweest dan b.v. de aarde. Het gevolg is, dat hier eerst veel later de omstandigheden konden optreden, waarin enig leven kon ontstaan. De ontwikkeling van de aarde is ouder, zodat er hier eerder van leven sprake moet zijn geweest dan op Venus.

Op Mars is het eerder mogelijk, dat levensvormen bestaan hebben, die weggetrokken of uitgestorven zijn, daar de atsmofoer hier ijler werd, de temperaturen steeds lager werden enz. Indien men zou stellen, dat bepaalde levensvormen eens op Mars bestaan zouden hebben en naar de aarde trokken, is dit in ieder geval nog meer aanvaardbaar dan de stelling, dat iets dergelijks vanaf Venus plaats gevonden zou hebben.

Ik ontken dus het gestelde en stel integendeel, dat niet alleen de bijen, maar hun gehele familie, zoals horzel, wesp en vele andere insekten, eigen zijn aan de aarde en deel uitmaken van een mutatieketen, waarvan de verschillende facetten door middel van gevonden resten tot in een ver verleden te volgen zijn.

Niet te volgen of te bewijzen, maar volgens mij waarschijnlijk is het feit, dat insektenvolkeren van bijen en mieren een stadium hebben doorgemaakt, waarin zij groter waren en in die tijd mogelijk een vorm van beschaving en kultuur hebben gekend, waardoor een vergelijken met mensen niet geheel dwaas zou zijn, maar door een steeds sterkere regimentering van de groep plus verandering van stralingsomstandigheden op aarde kleiner werden en, hun gewoonten behoudende, een groot deel van het individueel leven - maar niet geheel - hebben verloren.

Ten slotte: ik ben bij mijn onderwerp uitgegaan van

uw intenties bij het stellen daarvan en de belangstelling, die ik bij u mocht vermoeden. Na de pauze krijgt u alle gelegenheid vragen te stellen enz.

Ik dank u voor uw aandacht.

-0-0-0-0-0-

Vrienden,

Ik hoop, dat u een aangename pauze hebt genoten. U hebt geen vragen meer? Dan heb ik nog wel voldoende opmerkingen om u enige tijd bezig te houden.

Wanneer een titel wordt gesteld "de mens en de ruimte", dan zullen de meeste mensen inderdaad aan ruimtevaart e.d. denken. Maar wist u, dat ook de leefruimte, waarover u op aarde tijdens uw leven kunt beschikken, voor uw menszijn zo belangrijk is?

Er zijn heel wat zaken, die de mensen schijnbaar niet zo gemakkelijk door hebben. Elke mens heeft b.v. een soort gevoeligheidszone om zich heen. Wanneer iemand dichterbij je komt dan deze afstand, dan voel je je hierdoor beroerd en, vooral wanneer het een onbekende is, geprikkeld.

Dit verschijnsel is u, mogelijk uit eigen ervaring, wel bekend. Maar denk dan eens aan stadssamenlevingen. Hier zullen de mensen nolens volens voortdurend in elkanders gevoeligheidszone komen. De kans, dat een voortdurende geprikkeldheid en een ander tempo van leven en denken hieruit voortkomen, is zeer groot.

In de metro van Parijs schijnen dergelijke prikkels overigens van meer concrete aard te zijn, vooral wanneer je een aardig meisje bent. Wat daar wordt niet alleen een psychische belasting door nabijheid geschapen, maar wordt bovendien geknepen. Het schijnt zo erg te zijn, dat vele dames al knijpen bij het denkbeeld op het spitsuur per metro te reizen.

Waarmede ik maar aan wil duiden, dat je in een stadsamenleving voortdurend reeksen van prikkels krijgt te verwerken, die je onbewust ziet als een aantasting van privéterrein.

Je kunt hieraan natuurlijk op de duur wel enigszins gewennen. Maar wanneer je gemiddelde leefruimte binnen kortere tijd, zeg b.v. een generatie, beperkt wordt, dan ontstaat een toenemende geprikkeldheid, die in het gedrag meestal gepaard gaat met irrationaliteit: een afwijkend gedrag.

Misschien is het wel aardig je af te vragen, hoe het eigenlijk komt, dat de grootste agressies altijd weer schijnen te ontstaan in stadsgemeenschappen en eerst daarna als door een soort suggestieve besmetting ook op zal treden binnen kleinere gemeenschappen.

Deze agressie wordt dan voor steeds meer mensen tot een soort levenshouding. Op het ogenblik, dat zij als een levenshouding door steeds meer mensen normaal wordt aanvaard, zal de besmettelijkheid van de agressie toenemen.

Op de duur zal een bepaalde vorm van irrationaliteit zich dan ook overal bijna gelijktijdig manifesteren en veranderingen in het leven van de gemeenschap veroorzaken.

Wanneer wij toch spreken over mens en ruimte lijkt het mij dienstig om ook dit alles eens te overwegen.

x Je zou dus kunnen zeggen, dat het niet normaal is, dat zoveel mensen op een kluitje leven?

- Dat is inderdaad niet normaal. Om een kollega van mij te citeren: Het is duidelijk, dat op het ogenblik, dat de bevolkingsdichtheid van het oude Rome een bepaald kritiek punt overschreedt, de eigen veerkracht van de romeinen sterk afnam, hun wijze van leven veranderde, maar ook hun gevoel voor regels, redelijkheid en zedelijkheid steeds meer wegviel.

Wat betekent, dat het verval van Rome in feite is begonnen door het ontstaan van een overbevolking van het standsgebied Rome.

Je kunt trouwens steeds weer konstateren, dat golven van wreedheid en geweld optreden op ogenblikken, dat in een bepaald gebied een snelle bevolkingstoename plaats vindt, waar bij het begin steeds weer ligt op het ogenblik, dat de eigen leefruimte van de mensen in verhouding tot hun gevoel voor privacy te zeer beperkt wordt. Grote agressie blijkt steeds weer op te treden in omgevingen, waarin de penetratie van het gebied, dat men als persoonlijk ervaart, te frequent wordt.

Maar enig onderzoek maakt wel duidelijk, dat de afstand rond eigen persoon, die als privégebied wordt ervaren, in Rome groter was, dan hetgeen nu gemiddeld als zodanig bestaat. Wat mogelijk in verband staat met de voor de romeinen nog steeds bestaande mogelijkheid zich buiten het eigenlijke stadsgebied tijdelijk terug te trekken en zo a.h.w. wat op adem te komen en gelijktijdig een proces van gewinning te onderbreken.

Hoe minder de mens vrije ruimte rond zich ervaart, hoe minder rationeel ook zijn gedrag zal worden. Een stelling, die inhoudt, dat de mens, die zich aangetast voelt door de nabijheid van anderen, als een soort wraak ook gelijktijdig zelf steeds minder rekening zal gaan houden met de privésfeer van anderen.

Degene, die zich vaak aangetast gevoelt, wordt er dus toe gebracht het eigen terrein van anderen steeds meer aan te tasten in de hoop daarmee een reactie van die ander uit te lokken, die zijn besef van een privé-terrein, waarin hij zelf bepalend is, te doen toenemen.

Het wonderlijke bij dit alles is steeds weer, dat er standen en klassen zijn, die altijd weer voor zich een voldoende leefruimte weten te handhaven en hiervoor gevoeliger zijn. Dezen zullen eerder dan anderen op de aanwezigheid van anderen in hun privésfeer reageren. Maar het wonderlijke is, dat hun resentment gelijktijdig de resentementen bij de ander schijnen te wekken. Er is een wederkerigheid in dit opzicht konstateerbaar.

Degene, die voor zich een grotere leefruimte op kan eisen, is geneigd de anderen te schuwen. Dit vormt een prikkel, waarop gereageerd wordt met een soort minachting en verwerping van alle leden van andere standen, die niet tot de eigen privésfeer behoren.

Waarbij men zich niet voldoende realiseert, dat dit gedrag resentementen wekt bij de andere standen, die nu overtuigd zijn, dat men veeleisend is enz.

Men vergeet daarbij, dat voor de ander de ruimte van b.v. een rijtuig niet alleen luxe vervoer betekent, maar ook een beschermen van eigen gevoeligheid tegen aantasting door anderen.

Vergelijk: voetganger en automobilist. De automobilist

ervaart zijn voertuig als privé-sfeer, inclusief het gebied, dat hij visueel in een bepaalde tijd - ongeveer 1/10e seconde - kan overzien. Hij ervaart de voetganger, die in zijn bereik komt als een aantasting van zijn priviesfeer en rechten. Maar hoezeer hij ook op de voetgangers scheldt, zodra hijzelf te voet gaat, verandert zijn gedrag en ziet hij ook de automobilist vaker als vijand. Een veel voorkomend verschijnsel.

Dit alles maakt wel duidelijk, hoe belangrijk het voor een mens is, dat hij over een niet te vaak aangetaste privéruimte kan beschikken, zelfs terwijl hij zich verplaatst.

De aanwezigheid van anderen kan op zich reeds een vorm van belasting zijn, waardoor de mens gedrongen wordt tot gedragingen, die hem niet eigen zijn. Vandaar, dat elke mens ook behoefte heeft aan een ruimte, waarin hij zich geborgen kan gevoelen en zichzelf kan zijn.

In dit verband kun je natuurlijk gaan vechten over de vraag, of de eis van de jeugd onmiddellijk over een eigen huis te kunnen beschikken e.d. wel zo redelijk zijn. Maatschappelijk zijn hun wensen onredelijk. Want wat zij eisen, is eenvoudig niet haalbaar.

Aan de andere kant dient men toch wel het volgende te beseffen: Juist wanneer de pressie van de maatschappij te groot wordt, moet je als eenling een soort hol hebben, waarin je je tijdelijk van anderen kunt afzonderen. Hoe groter het isolement is, waarin je bij overbelasting door de gemeenschap je terug kunt trekken, hoe gemakkelijker je de prikkels van die gemeenschap, zoals je voortdurend worden opgedrongen, kunt verdragen.

Een besef van deze waarheid zo aanleiding kunnen zijn om normen van ruimtelijke ordening, maar ook van huisvesting, te veranderen.

Het voorgaande betekent, dat een mens wel degelijk in een enkele kamer gelukkig kan leven. Maar dan moet hij toch wel in die kamer het gevoel hebben, dat hij onaantastbaar en vrij is in dit vertrek. Kan hij dit gevoel niet krijgen, doordat hij b.v. steeds weer meent, beloerd, betittelt en betutteld te worden, dan zal de gunstige werking van het eigen verblijf wegval- len en zullen de spanningen van het leven in de maatschappij zich zonder mogelijkheid tot afzwakking of oplossing op blijven bouwen.

Dergelijke spanningen ontladen zich dan gemeenlijk in agressie. Een aardig voorbeeld van de betekenis, die dit heeft voor de samenleving, kun je vinden in de vele Bidonvilles, Favaelas en andere krottendorpen, die men in en rond vele grote steden kan aantreffen.

Hier zien wij, dat een groot aantal mensen samenleeft onder omstandigheden, die een gevoel van privacy en geborgenheid bijna niet toelaten. Het gevolg is een eigen gedragcode, waarbij deze gemeenschappen een eigen ordening ontwikkelen, die in feite berust op de capaciteit tot agressief optreden.

Daarnaast blijkt, dat de mensen, die hierin terecht komen, reeds na korte tijd een algehele afwijking van mentaliteit en gedrag gaan vertonen van hun oude gedragspatroon dan bij anderen het geval is, die wat meer privacy bezitten en wat meer zekerheden kennen.

Mogelijk meent u, dat het alleen maar arme mensen zijn,

die in dergelijke wijken wonen. Niets is minder waar. Naast de allerarmsten tref je er personen aan, die in feite welgesteld zijn, maar alleen binnen de onvrijheid van de gemeenschap zichzelf menen te kunnen zijn. Hun gedragingen zijn in vele gevallen binnen de krottengemeenschap agressief.

In Argentinië kun je hiervan heel aardige voorbeelden zien: in de krottenwijken wonen daar zelfs mensen, die rijk zijn, maar blijven leven als gangsters. Het lijkt wel, of deze mensen leven in een soort roes, waarbij men alleen nog maar gelukkig is, wanneer men een voortdurende aantasting van eigen sfeer kan ervaren en zich tegen elke aantasting gelijktijdig met geweld en macht kan keren.

De sociale verandering, die in deze gemeenschappen ontstaat, komt neer op een toename van amoraliteit - ingaan tegen de algemeen als goed erkende zeden, of het ontkennen van de waarde van de regels van een gemeenschap - een toename van agressiviteit, een verminderd respect voor de persoon, zowel als het bezit van anderen en daarmee een wijze van leven, waarbij men op de duur geheel uitgaat van zichzelf en gelijktijdig deze stijl van leven met alle middelen, desnoods met het ergste geweld, probeert te handhaven.

De mens is normaal een gemeenschapswezen. Ongeacht de kleine verschillen van mening en waardering, die wel in elke gemeenschap zullen bestaan, zal een gemeenschap, waarin een ieder voldoende leefruimte heeft en een eigen taak, een mate van solidariteit kennen.

Breng diezelfde mensen te dicht op elkaar en het blijkt, dat van werkelijke solidariteit na korte tijd al geen sprake meer is, en samenwerking alleen door eigen belang, of de wens zich tegenover anderen te laten gelden, kan worden veroorzaakt.

Een te snelle bevolkingstoename zowel als een te grote bevolkingsdichtheid, optredende binnen een of twee generaties, betekent altijd een afname van de echte menselijkheid in het gedrag, gepaardgaande met een toename van de agressie in alle sociale kontakten.

Wel leuk, nietwaar? Maar dat, terwijl u hier zit in de hoop, nog veel meer over ruimte en ruimtevaart te horen. Toch hebt u hieraan veel meer, beseft u dat?

Wanneer er twee mensen op de maan dansen, kunt u het mogelijk op de t.v. zien en bij uzelf denken: wat zijn wij mensen technisch toch ver gevorderd. Tot blijkt, dat de buurman die zelfde tijd bestemt voor een zeer geluidssterke herdenking van Elvis Presley of zo iemand.

U wordt dan onmiddellijk agressief door dit geluid, dat u, niet geheel ten onrechte, beschouwt als een aantasting van uw privacy, krijgt mogelijk een halve beroerte van woede, maar voelt u niet langer geboeid door of betrokken bij het technische wonder in de ruimte. U ziet niet meer, hoe groot de betekenis van weer een landing op de maan is, maar overdenkt alleen, wat voor een ellendeling uw buurman is.

Wanneer je je realiseert, hoe dicht je als mens vooral bij deze tweede interpretatie van de titel mens en ruimte betrokken bent, zult u mogelijk enkele konklusies in dit verband op prijs stellen.

In de eerste plaats stel ik: elke mens heeft behoefte

aan een ruimte, waarin hij zich, indien gewenst, kan terugtrekken en afsluiten van elke beïnvloeding. Dit betekent: ook de mogelijkheid je tijdelijk af te sluiten voor geluidsbeïnvloedingen, de geodbedoelde interesse van anderen enz.

In de tweede plaats stel ik: elke mens heeft rond zich een soort gevoeligheidszone. Door gewenning kan deze langzaam in omvang afnemen. Zolang er geen gewenning is, zal elk contact, dat niet voorzien en gewenst werd binnen deze gevoeligheids sfeer, agressie veroorzaken.

Daarom is het van belang, dat de mens een behoorlijke ruimte gegarandeerd kan worden, ook in openbare gelegenheden en in het verkeer. Wanneer er voldoende ruimte is, zal de agressiviteit van de persoon afnemen en een beter begrip, onderling respect en vooral een juistere samenwerking mogelijk zijn.

Ik stel verder nog: het is voor elke mens belangrijk, dat hij of zij, dicht bij de plaatsen van huisvesting en arbeid, kan beschikken over grotere open ruimten, waarin hij zich zo mogelijk alleen kan wanen, maar in ieder geval van alle andere aanwezigen een afstand kan bewaren, die gemiddeld 4 x het normale gevoeligheidsveld bedraagt.

Wanneer dus het gemiddelde veiligheidsveld van de mensen in de stad rond 40 cm. bedraagt - wat ongeveer juist is - zal de stadsmens dus overal open ruimten moeten aantreffen, waarin hij ongeveer 1 m. 60 rond zich geen mensen en toestanden aantreft, waardoor hij zich persoonlijk beroerd gevoelt. Hier kan men eveneens ontspannen, maar nu zonder het contact met de wereld te verliezen of tijdelijk te verbreken.

Wat er op neerkomt, dat men in de stedenbouw rekening moet houden met deze noodzakelijke ruimten, maar ook met de noodzaak elke mens een onderkomen te bieden, dat hen werkelijk vrijwaart voor storingen, ook voor hinderlijke geluiden, nieuwsgierige blikken enz.

Het is misschien in dit verband wel ter zake doende om op te merken, dat mensen, die gewend zijn in een grotere persoonlijke sfeer te leven, dus meer ruimte tot hun beschikking hadden, als gevolg van propaganda enz., de neiging vertonen juist naar de dichter bevolkte gebieden te graviteren.

Het is dan al snel duidelijk, dat juist deze mensen in hun gedrag sneller onredelijk zijn, sneller tot wanhoop vervallen. Hun spanningen bouwen voortdurend verder op, wat zich op de duur in gewelddadigheid en vaak daarnaast in misdadigheid dan zover gaat ontladen, dat weer een persoonlijk evenwicht tijdelijk bereikt kan worden.

Het onbeperkt en blijven intreden van mensen, die een ruimer bestaan gewend zijn, zal niet slechts voor de nieuwkomers nadelig kunnen werken, maar heeft gelijktijdig een sterk storende invloed op de betrokken gemeenschap en daardoor vele ongewenste verschijnselen in de dichtere bevolkte groep doen ontstaan.

Mogelijk hebt u hierop iets te zeggen?

x Dit gaat dus lijnrecht in tegen de nu veel bestaande drang tot samenkomen, discussiegroepen e.d.?

- Neen. Het gaat daar niet tegen in, maar stelt wel enkele voorwaarden hiervoor. Wanneer de mensen samenkomen en zij hebben de ruimte om betrekkelijk gemakkelijk te zitten, zullen zij elkanders aanwezigheid niet als aantasting van de persoonlijke sfeer ervaren, gezien het doel van de samenkomst.

Het is wel degelijk een gevoel van geborgenheid, verbondenheid en eenheid te verkrijgen, door je ernstig allen bezig te houden met hetzelfde onderwerp. Samenkomen kan voeren tot samenwerken en samenwerking is iets, wat voor de doorsnee mens zelfs een bijna noodzakelijke behoefte is.

Let wel: geen enkele moderne stadsmens is werkelijk in staat zichzelf alleen door eigen krachten in leven te houden. Daarom is zowel besef van samenhang als onderling contact en samenwerking zeker voor de stadsmens een noodzaak.

Maar wel dient men de mogelijkheid te bezitten zich na de ontmoeting, discussie, of samenwerking terug te trekken in een sfeer van onaangestast jezelf zijn.

Alleen wanneer aan deze voorwaarden voldaan kan worden, zal het contact ook voeren tot beter begrip voor elkaar en een grotere medemenselijkheid.

Helaas overschat men wel eens het belang van alles samen doorspreken e.d. in zó grote mate, dat men niet beseft, dat ook de mogelijkheid even geïsoleerd en jezelf te zijn bestaat. In dergelijke "samenwerkingen" ontbreekt dan meestal werkelijk wederkerig begrip en werkelijke medemenselijkheid. Men ziet de anderen alleen als gehoor, als te beïnvloeden object als achtergrond. Daartegen maak ik wel degelijk bezwaar. Mensen, die geen voldoende eigen omgeving en zekerheid bezitten, zou men niet moeten aanmoedigen te veel discussies e.d. bij te wonen, tenzij men hen daarnaast de ruimte en zekerheid kan geven, dat hun privacy onaangestast is.

Zoals ik bezwaar heb tegen alle solidariteit, die gebaseerd is op abstracte zaken, zoals partijdiscipline e.d., maar juich elke vorm van solidariteit toe, die op een werkelijk besef voor elkanders mogelijkheden, noodzaken en behoeften berust.

Waaruit u hopelijk zult opmaken, dat ik toch wel duidelijk en redelijk precies en actueel weet te zeggen, wat ik bedoel. Zijn er nog meer vragen?

x Zou een mens in zijn beperking zijn eigen rechtsgevoel niet op anderen over kunnen dragen, waardoor de anderen wat ruimer gaan leven en denken?

- De moeilijkheid hierbij is, dat het gaat over een je zelf beheersen. Zelfdiscipline dus. Naarmate je jezelf meer bedwingt en probeert het geheel van de je beroerende indrukken te transfigureren tot een meer positieve werking en ervaring, je de agressiviteit van anderen vergroot, omdat voor hen de negatieve waarde zonder transfigureren blijft bestaan en, zoals ik reeds opmerkte, agressie bij indringen in de persoonlijke sfeer altijd wederkerig is, zelfs wanneer u probeert er iets goeds van te maken.

In feite zal het wegblijven van elke reactie op de toch wederkerige ervaring de ander er zelfs nog toe aanzetten zijn agressie sterker en onbeheerster dan anders te uiten.

Nog een kort voorbeeld: Er is een meeting. Politie is aanwezig, maar de mannen beheersen zich zo buitengewoon goed, dat zij uiterlijk onaangestast blijven. Het gevolg is, dat zij hierdoor in toenemende mate een uitdaging vormen voor anderen. Schijnbare lankmoedigheid bij het gezag is dus alleen toelaatbaar, wanneer een andere, aanvaardbare uitlaat voor de opgewekte agressie bestaat.

Gebrek aan tegenspel zal de tegenpartij vaak alleen maar opzweepen, alleen reeds door het feit, dat zij geen erkenning krijgen voor hun poging eigen geprikkeldheid te ontladen. Maar ook het omgekeerde is waar: de politie zal bij een normaal gevecht wel hardhandig, maar veel minder gemeen optreden dan bij b.v. een sit - in, waarbij geweldloos verzet wordt geboden.

Kennelijk heeft men bij dit passieve verzet niet de mogelijkheid zichzelf agressief te gedragen, zoals men zou willen en probeert daarom onopvallend de tegenpartij zoveel mogelijk pijn te bezorgen door b.v. weg te slepen op een wijze, waarbij het hoofd herhaaldelijk hard met de grond in aanraking komt enz. Men gebruikt grepen, waarbij grote spierpijn wordt veroorzaakt, zal onnodig houd- en wurggrepen toepassen e.d. in de hoop op verzet en de mogelijkheid zich af te reageren. Waarvan akte.

x

Hoe het grote-steden-probleem oplossen?

- Niet denken in grootschaligheid en groei, maar denken in termen van doelmatigheid en kleinschaligheid. Dus niet meer uitgaan van het standpunt, dat alles zo gemakkelijk en snel mogelijk moet gaan, zoveel mogelijk produceren ook, maar eerder: proberen zo prettig mogelijk te leven en alleen datgene te produceren, wat men werkelijk van node heeft.

Kies voor kleine productieunits, zodat grote opeenhopen van mensen overbodig worden, maak de grondprijs overal gelijkelijk laag voor bouw, zodat hoogbouw geen economische noodzaak meer schijnt enz.

En nu ga ik langzaam besluiten. U zult bemerkt hebben dat ik zowel in elk betoog als bij alle antwoorden geprobeerd heb, zo realistisch mogelijk te zijn.

Het is niet zo moeilijk bij alle onderwerpen vele en hogere geestelijke waarheden en waarden in een betoog te injecteren. Maar nodig is het lang niet altijd. Want elke mens heeft de mogelijkheid op grond van eigen ervaren en denken - mits voldoende beseft - te komen tot een eigen waardering van alle fenomenen in eigen wereld en omgeving. Het is deze waardering, waarop de mens zich in de eerste plaats dient te baseren, omdat hierin voor hem de mogelijkheid schuilt, zuiver persoonlijk die dingen te beleven en te interpreteren, die uiterlijk voor alle mensen gelijkelijk bestaan.

Op het ogenblik, dat je je beroepen gaat op hogere geestelijke waarden enz. is dit aanvaardbaar en goed, zolang je vanuit jezelf daarmee werkt en leeft. Op het ogenblik echter, dat je dezen waarden wilt gebruiken om, zonder eigen beleven, daarop een wereldvoorstelling te bouwen, ben je fout. Dan immers eis je van anderen, dat zij zaken als juist aanvaarden, zonder dat zij de mogelijkheid hebben die in zich te ervaren en eventueel de gevolgen daarvan aan zichzelf te demonstreren.

Juist wanneer je spreekt over mens en ruimte - ik deed dit t.a.v. 2 aspecten uitvoeriger - dien je je te realiseren, dat menszijn een bewustzijnskwestie is, niet een lichamenlijk kenmerk. Het is deze bewustzijnswaarde, die bepalend zal zijn voor mens en mensdom. Hierdoor kan de relatie mens-ruimte bepaald en veranderd worden. Kies daarom voor alles, wat zo redelijk mogelijk is en door zoveel mogelijk mensen begrepen en overdacht kan worden, zonder hen ook maar iets op te leggen. Ik heb getracht dit zo goed mogelijk na te streven.

Goeden avond.

d.d. 4 november 1977